

SAMEN BOUWEN IN VERTROUWEN

Samenvatting van het nieuwe beleidsplan van het Bisdom

Onder deze titel werd op 8 oktober 2016 het nieuwe beleidsplan van het bisdom gepresenteerd. Graag willen wij u door middel van deze samenvatting met de inhoud van dit plan kennis laten maken. De komende tijd is er op allerlei plekken gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen over dit plan. Direct na zijn installatie op 14 mei bezocht bisschop de Korte alle dekenaten. Ook sprak hij in diverse parochies met pastorale teams, kerkbesturen en religieuzen. In het bisschopshuis ontving hij vele gasten. Zijn indrukken bracht de bisschop samen in een beleidsnota. In september besprak hij de nota met de staf, het kapittel, de dekenvergadering, de Raad voor Economische Aangelegenheden, de priesterraad en de lekenraad. De bisschop heeft goed geluisterd en de tekst aangescherpt. Zo hoopt hij op breed draagvlak voor nieuw beleid in het bisdom.

HOOFDPUNTEN UIT HET BELEIDSPLAN

Cultuur van vertrouwen

Bisschop De Korte wil bouwen aan een cultuur van vertrouwen. Hij heeft echter geen toverstok waardoor er plotseling meer gelovigen actief worden en meer middelen beschikbaar zijn. Maar hij wil wel proberen de eenheid binnen het bisdom te versterken. Daarom pleit de nota voor een hartelijke, gastvrije Kerk met meer ontspannen verhoudingen. Het katholieke huis is groot met ruimte voor verschillende accenten en vormen van katholieke spiritualiteit.

Missionair pastoraat prioriteit

Naast het koesteren van het Brabantse volksgeloof geeft de bisschop prioriteit aan missionair pastoraat. Het is uitermate belangrijk om nieuwe mensen voor Christus te winnen. Alleen zo kan verdere krimp van onze Kerk worden omgebogen. Gezinspastoraat is een speerpunt van dit missionaire pastoraat. Jonge echtparen met kinderen zullen een belangrijke rol spelen bij de opbouw van de Kerk van morgen.

Andere beleidsvoornemens

- In de nota komt een aantal beleidsvoornemens aan de orde.
- De interne en externe communicatie wordt verbeterd door de benoeming van een perschef. Tevens benoemt de bisschop op korte termijn een opbouwwerker voor het ontwikkelen van missionair pastoraat, de implementatie van de parochiefusies, het vroegtijdig verhelpen van spanningen binnen parochies en de begeleiding van kerksluitingen. De bisschop benoemt daarnaast gedelegeerden voor de religieuzen en de emeriti.
- Uitgangspunt van de zondagse liturgie vormt de Eucharistie. Enkel bij pastorale noodzaak kan een Woord- en Communieviering worden gehouden.
- De bisschop zet verder in op versterking van catechese en geloofscommunicatie om de religieuze sprakeloosheid te doorbreken. Prioriteit vormt de diaconale dimensie. De Kerk is geroepen tot dienstbaarheid.
- De bisschop betreft de dekens meer bij het beleid van het bisdom.
- De bisschop vraagt de parochies ieder jaar een kernachtig pastoraal actieplan te maken, gebaseerd op een pastoraal beleidsplan.
- Niet alleen wordt gelet op de uitgaven van parochies maar het bisdom zal parochies ook helpen bij de verhoging van de inkomsten.
- Tot slot zet de bisschop in op decentralisatie en maatwerk als het gaat om het gebouwenbeleid.

EEN AANTAL PASSAGES

Over zijn rondgang door het bisdom: “Er is in ons bisdom veel om fier op te zijn maar er zijn natuurlijk ook de nodige pijnpunten. Er was vaak sprake van een mengsel van bezorgdheid, frustratie, boosheid en verdriet. En tegelijkertijd klonk er het verlangen naar ruimte en nabijheid. Ik hoorde een verlangen naar meer bevestiging en waardering en naar minder kritiek. Velen wensen een bisdom dat start met vertrouwen in plaats van wantrouwen; een bisdom dat minder controleert en meer stimuleert en bevestigt. Meerdere keren hoorden ik tijdens mijn rondgang door het bisdom een diep verlangen naar meer ontspannen verhoudingen. Mijn pleidooi voor een heldere maar ook hartelijke en gastvrije Kerk vindt, zo is mijn stellige indruk, veel weerklank.”

Over een cultuur van vertrouwen: “Het is daarom belangrijk dat de bisschop en zijn staf allereerst luisteren naar wat er leeft aan vreugde en mogelijkheden maar ook aan zorgen en pijnpunten. Pastoraat is alleen vruchtbaar als wij mensen meenemen van waar zij zijn. Het heeft geen pas om de ander de maat te nemen. Veeleer is het belangrijk om met mensen in gesprek te blijven en geduld te oefenen. Goede en heldere communicatie is ontzettend belangrijk. Een en ander vraagt om een cultuur van vertrouwen en nabijheid en het leveren van maatwerk.”

Over de crisis rond de Godsvraag: “Wij spreken veel en terecht over een kerkcrisis die zich uit in minder mensen en middelen. Maar, naar mijn overtuiging, gaat onder deze kerkcrisis een diepere, kwalitatieve crisis schuil: de twijfel omtrent God en zijn betrokkenheid op deze wereld en ons eigen leven. .... De crisis rond de Godsvraag impliceert dat veel parochianen over hun geloof maar moeilijk kunnen spreken en, als zij erover spreken, is dat bijna altijd op het niveau van deugden, waarden en normen. Op zich is daar niets mis mee maar het is, vanuit Bijbels perspectief, wel ernstig als de relationele dimensie van het geloof uit het blikveld verdwijnt.”

Over de missionaire uitdaging als eerste prioriteit: “Onder missionaire uitdaging of missionair pastoraat versta ik de verdieping van een devotie- en volksgeloof tot een doordacht en catechetisch onderbouwd geloof. .... De missionaire uitdaging betreft niet alleen degenen die nu bij de Kerk betrokken zijn, maar ook nieuwe mensen.

Over verdeeldheid overwinnen: “Allereerst is het goed een oude wijsheid in herinnering te roepen die ik tijdens mijn dekenale rondgang heb gehoord: eenheid in het noodzakelijke; vrijheid in het niet-noodzakelijke en in alles de liefde. Deze wijsheid op naam van de heilige Augustinus moet onze leidraad zijn. .... Het vormt mijn vaste voornemen alles te doen om de bronnen van onvruchtbare verdeeldheid weg te nemen. Wij hebben niet meer de luxe om met onze rug naar elkaar te gaan staan. Als Christus ons heeft uitgekozen en zijn hand op ons heeft gelegd, wie zijn wij dan dat wij elkaar niet principieel zouden aanvaarden? “

Over de Eucharistie centraal in de liturgie op zondag: “Elke zondag (en zaterdagavond als de vooravond van de zondag) herdenken wij, zoals Jezus Christus ons dat gevraagd heeft, zijn lijden, dood en verrijzenis en luisteren wij naar het getuigenis van zijn leven. Sterker nog, in onze liturgie ontmoeten wij de Heer. Persoonlijk is Hij aanwezig in het misoffer zowel in de persoon van de bedienaar ... als heel bijzonder onder de Eucharistische gedaanten. Persoonlijk is Hij aanwezig door zijn kracht in de sacramenten, zodat wanneer iemand doopt, Christus zelf doopt. Persoonlijk is Hij aanwezig in zijn Woord, want Hijzelf spreekt, wanneer de Heilige Schriften in de Kerk gelezen worden. Persoonlijk is Hij tenslotte aanwezig wanneer de Kerk bidt en zingt, Hijzelf die beloofd heeft: “waar twee of drie verenigd zijn in mijn Naam, daar ben ik in hun midden”. .... Gelukkig zijn er in ons bisdom relatief veel priesters zodat op verreweg de meeste plaatsen op zaterdagavond en/of zondagochtend de Eucharistie gevierd kan worden.”

Over Woord- en Communiediensten: “Ik wil een pastoor, na overleg met mij als bisschop en als duidelijk sprake is van een pastorale noodzaak, de ruimte geven in een parochiekern in het weekend een Woord- en Communiedienst te plannen, echter alleen als er nu ook al wordt gevierd en het niet mogelijk is een Eucharistie te celebreren. *Pastorale noodzaak* valt moeilijk te definiëren maar heeft in ieder geval te maken met het gegeven dat veel gelovigen, zeker in dorpen maar vaak ook in de steden, een uitnodiging om in een centrale kerk Eucharistie te vieren afslaan. Zij willen in hun eigen dorp of wijk liturgie vieren en blijven anders thuis zodat zij helemaal niet aan het liturgisch leven van de Kerk deelnemen. ... Ook nu is maatwerk onontbeerlijk. Uiteindelijk moet het *salus animarum*, het zielenheil van mensen, voor de Kerk de hoogste wet zijn. Katholieken, en vooral de ouderen onder hen, vinden het immers belangrijk, zo hoorde ik in de meeste dekenaten, om Christus niet alleen in Woord maar ook in het Sacrament te ontmoeten.

De Woord- en Communiedienst kan worden geleid door een diaken of een pastoraal werker. Als deze niet beschikbaar zijn, kunnen ook goed geschoolde parochianen een dergelijke viering leiden. De Woord- en Communiedienst is een gebedsdienst waar Communie wordt uitgereikt die in de laatst gevierde Eucharistie is geconsacreerd. .... Na de Woorddienst volgt de Vredeswens, het plechtig overbrengen van de Eucharistische gaven uit het tabernakel naar het altaar, het Onze Vader, de uitreiking van de Communie en daarna de dankzegging. Zo wordt duidelijk dat de Woord- en Communiedienst hecht verbonden is met de eerder gevierde Eucharistie. Zo komt ook het onderscheid tussen Eucharistie en Woord- en Communiedienst helder in beeld.

Over Diaconie: “In de ogen van de lijdende mens kunnen wij de blik van God ontdekken. In iedere mens in nood doet de Heer een beroep op onze barmhartigheid. Aan het einde van de Eucharistie worden wij, gesteund door de vrede van Christus, de wereld ingezonden om Gods barmhartige liefde zichtbaar te maken. Een sterke diaconale parochie vormt ook een overtuigende geloofsgemeenschap. Mooie geloofswaarden zijn goed maar mooie geloofsdaden zijn beter....Ook vandaag kan een parochie die sterk inzet op diaconie wervend zijn voor nieuwe mensen.”

Over Kerkopbouw: “Het is belangrijk dat iedere parochie in een beknopt plan het beleid voor de komende jaren vastlegt als een punt aan de horizon. Zo komt er hopelijk ruimte voor nieuw elan. Aan pastorale teams en kerkbestuursleden vraag ik met aandring om hier, in een opbouwende geest, met spoed werk van te maken. .... Vanzelfsprekend zoekt het pastoraal team een zo groot mogelijk draagvlak bij de parochianen. .... Veel nieuwe parochies zijn, zo heb ik bij mijn dekenale rondgang begrepen, nog maar recent ontstaan. Het is van het uiterste belang om de kracht en het enthousiasme van de deelgemeenschappen niet te frustreren maar te stimuleren. Parochianen zullen worden aangesproken op hun kracht en interesse. We moeten niet alleen de onvermijdelijke krimp pastoraal begeleiden maar vooral het missionair elan versterken.”

Over jongerenwerk: “Bij het jongerenwerk gaat het om de persoonlijke en de geloofsontwikkeling van jongeren en actieve betrokkenheid bij de kerkgemeenschap en de maatschappij. Jongeren moeten zich in ons midden thuis kunnen voelen. Het spreken van hun taal is natuurlijk van uitermate groot belang.”

Over mensen en middelen: “Een gezonde organisatie kan niet zonder een stevig financieel fundament. .... Natuurlijk is duidelijk dat binnen onze Kerk geld nooit een doel maar slechts een middel kan zijn. Het bisdom, parochies en andere kerkelijke instellingen moeten echter wel streven naar sluitende begrotingen en jaarstukken met zwarte cijfers. In dat kader is voortdurende kritische beoordeling van de kosten noodzakelijk, waarbij binnen de parochies de kosten van gebouwen een belangrijke rol spelen. ... Voor zover mogelijk, wil ik noodzakelijke bezuinigingen allereerst via stenen (gebouwen) en pas daarna via mensen (pastoraal en overig personeel) laten verlopen.”

Over fusies: “Duidelijk is in ieder geval geworden dat het imago van het bisdom door een vaste start bij het fusieproces een flinke knauw heeft gekregen. Het is mijn vaste voornemen om het beschadigde imago in de nabije toekomst weer te herstellen. Maatwerk en nabijheid zijn daarbij van essentieel belang.”

Over gebouwenbeleid: “Een gecentraliseerd beleid rond kerksluitingen vanuit 's Hertogenbosch heeft in het recente verleden bij menigeen kwaad bloed gezet. Gelukkig heeft mijn voorganger al gekozen voor een meer decentrale aanpak van de kerksluitingen. .... Het parochiebestuur is primair verantwoordelijk voor het gebouwenbeleid in de nieuwe parochie, vanzelfsprekend in afstemming met de staf, het bouw bureau en het econoom van het bisdom. Van uitermate groot belang is een procesmatig denken over kerksluitingen. Bij een kerksluiting is het belangrijk om de parochianen een zo helder mogelijk pastoraal perspectief te bieden. Hoeveel katholiek leven zal er in een dorp of stadwijk blijven? Is het mogelijk om ter plekke te blijven vieren in een dorps huis? Is het mogelijk om na een kerksluiting nog wel catechese en diaconie ter plekke te organiseren? .... Herbestemming van gebouwen vraagt om creativiteit en maatwerk.”

Over Kerk in de samenleving: “In het voetspoor van paus Franciscus wil ik het Bossche bisdom niet opsluiten in zichzelf. Laat de Kerk maar liever vuil zijn doordat zij op straat is geweest dan ziek omdat zij teveel binnen is gebleven. Laten wij dus de kerk verbinden met de samenleving van vandaag en de mensen opzoeken waar zij zijn.”

Het gehele beleidsplan is te vinden op de website van het bisdom: www.bisdomdenbosch.nl